

ทฤษฎีและแนวความคิด เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ได้พัฒนาขึ้นจากความสนใจของ นักสังคมวิทยาและนักรัฐศาสตร์กลุ่มพฤติกรรมนิยม ซึ่งได้ให้ความสนใจอิทธิพลของสภาพ ทางเศรษฐกิจ และสังคม ที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคล เป็น เบื้องแรก สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวแบ่งขึ้นจากการศึกษา อาชีพ กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มวัฒนธรรม และชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีด้วย ต่อมาได้ให้ ความสนใจอิทธิพลของปัจจัยด้านจิตวิทยาหรือความรู้สึกทางการเมือง เช่น ความสนใจที่มีต่อ การเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง การสังกัดกลุ่มหรือการสังกัดพรรคการเมืองบางพรรค เป็นต้น

การศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการเลือกตั้งในประเทศไทยที่ผ่านมาได้มุ่งพฤติกรรมกรรมการลง คะแนนเสียงเลือกตั้งของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือพฤติกรรมของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง ต่าง ๆ แต่ลักษณะมุ่งวิจัยในด้านการบริหารงานเลือกตั้งว่าดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและ ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงตามจำนวนที่กำหนดไว้ใน เป้าหมายหรือไม่ รวมทั้งการเน้น หลักเหตุผลด้านหลักกฎหมาย เพื่อให้การเลือกตั้ง เป็นไปอย่างบริสุทธิ์และยุติธรรมมากกว่า แม้กระทั่ง ในปัจจุบันการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทยที่เป็นระบบและ เน้นคุณภาพ อย่างพิถีพิถันมีอยู่ไม่มากนัก¹

สำหรับการนำวิชาพฤติกรรมศาสตร์มาศึกษาการเมืองในต่างประเทศอย่างจริงจัง ได้แก่ คณะอาจารย์มหาวิทยาลัยชิคาโก ซึ่งต่อมารู้จักกันโดยทั่วไปในนามของสำนักชิคาโก (Chicago school) บุคคลผู้มีส่วนริเริ่มในเรื่องนี้คือ Harold E. Gosnell ซึ่งเห็นว่า เราสามารถใช้การวิเคราะห์สถิติและพฤติกรรมในการออกเสียงเลือกตั้งได้ ส่วน Charls Merriam

¹พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สุจิต บุญบงการ, "พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ของไทย : แนวศึกษาและผลของการศึกษาในอดีต", วารสารสังคมศาสตร์, ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 (กันยายน, 2525), หน้า 30.

ได้ทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม และ Harold Lasswell ได้สืบทอดแนวทางนี้จนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป¹ และการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองที่แสดงออกถึงการไปลงคะแนน ไม่ไปลงคะแนน เสียงเลือกตั้ง ได้ถูกนำไปหาสหพันธ์กับปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ มากมาย เช่น การที่คนอยู่ในเมืองใหญ่ ในชนบท กลุ่มคนที่มีอัตราการทำงานสูง ชนกลุ่มน้อย ศาสนา เพศ อายุ อาชีพ ระดับรายได้ ฯลฯ² ทั้งนี้ เนื่องจากนักรัฐศาสตร์ต้องการทราบว่าความสัมพันธ์ทางสังคมที่บุคคลมีอยู่ดังกล่าวมีความสำคัญอย่างไรในการหล่อหลอมความเชื่อ ทัศนคติ และความคิดของบุคคลทั้งหลาย

ในการศึกษาวิจัย พฤติกรรมการลงคะแนน เสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาในครั้งนี้ มีทฤษฎี แนวความคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้องแต่ละแง่ ดังนี้

สถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมกับพฤติกรรมการลงคะแนน เสียงเลือกตั้ง

1. ภูมิหลังของบุคคลเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

การที่ได้กำหนดว่าฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ไปลงคะแนน เสียงเลือกตั้งแตกต่างกัน เนื่องจากฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม เป็นภูมิหลังอย่างหนึ่งของบุคคล และ เรื่องนี้มีทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ที่เรียกว่า "ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด" (deterministic theories) กำหนดไว้ว่า พฤติกรรมการลงคะแนน เสียงเลือกตั้งถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคม และปัจจัยดังกล่าวได้แก่ ภูมิหลังของบุคคลซึ่งการกำหนดมีขึ้นทั้งในระดับกว้างทั่วไปและแคบลงมาถึงช่วงที่มีจะมีการตัดสินใจ แนวความคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ได้แก่ ตัวแบบแรงผลักดันทางสังคม (social forces) ของ Paul F. Lazarsfeld ทฤษฎีสถาน (field theory) ของนักจิตวิทยา Kurt Levin กล่าวอีกนัยหนึ่ง ทฤษฎีประเภทนี้เป็นการเสนอเงื่อนไขที่กำหนด รูปแบบ (pattern) ของพฤติกรรม³ ซึ่งไม่ได้มุ่งที่จะสรุปรวมจากกรณีศึกษาต่าง ๆ จำนวนมาก หรือไม่ได้มุ่งที่จะทำนายพฤติกรรมในอนาคต แต่ให้ประโยชน์ในด้านการจัดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกันในทาง เศรษฐกิจและสังคมให้เป็นระเบียบ

¹ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, การเมืองเปรียบเทียบ : ทฤษฎีและแนวความคิด, (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526), หน้า 87-88.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 50.

³ Robert T. Golembiewski, William A. Welsh, and William J. Crotty, A Methodological Primer for Political Scientists (Chicago : Rand McNally, 1969), pp.404-406.

เอกสารและทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีดังนี้

1.1 Charles E. Merriam และ Harold F. Gosnell ได้ศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคล กล่าวคือ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมีความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองคล้ายคลึงกัน และมักจะมีพฤติกรรมในทางการเมืองคล้ายคลึงกัน¹

1.2 การวิจัยในสหรัฐอเมริกา นักรัฐศาสตร์พบว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง (พิจารณาในแง่อาชีพ รายได้ และการศึกษา) เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ²

1.3 Lee Benson และคณะ พบว่าระดับของบุคคลที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีลักษณะ เป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ส่วนบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่า³

1.4 ดร.กรณี กীরดีบุตร ทำการวิจัยการเลือกตั้งระดับการปกครองตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ. 2518 พบว่าผู้ที่มีรายได้สูงไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ โดยกำหนดเกณฑ์ว่าผู้มีฐานะสูงได้แก่ผู้มีรายได้ตั้งแต่ 3,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป และผู้มีฐานะต่ำได้แก่ผู้มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน⁴

1.5 ดร.สุจิต บุญขงการ และ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว วิจัยพฤติกรรมการเลือกตั้งศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 22 เมษายน 2522 พบว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมีความสนใจในการไปลงคะแนนเสียง และมีบทบาททางการเมืองโดยการ

¹Charles E. Merriam and Harold F. Gosnell, Non-Voting : Causes and Methods of Control (Chicago : University of Chicago Press, 1924).

²Gerald Pomper, Elections in American (New York : Dodd, Mead & Co., 1968).

³Lee Benson and Others, American Political Behavior : Historical Essays and Readings (New York : Harper & Row, Publishers, 1974).

⁴กรณี กীরดีบุตร, พฤติกรรมในการเลือกตั้งระดับการปกครองตนเองในเขตกรุงเทพมหานคร, เอกสารวิจัย เสนอคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (พิมพ์โรเนียว, 2528), หน้า 100-102.

ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสูงกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง¹ และผลการวิจัยการเลือกตั้งเมื่อ 18 เมษายน 2526 ปรากฏผลเช่นเดียวกัน²

1.6 รัตนาภรณ์ มหาศรานนท์ ทำการวิจัยโดยใช้นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงในกรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักศึกษาที่มีบิดามารดามีรายได้ต่างกัน มีมโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยต่างกัน³

ผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีลักษณะขัดแย้งกัน และอาจแบ่งออกได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ได้ข้อสรุปว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ส่วนกลุ่มหลัง พบว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าผลการวิจัยกลุ่มแรก เป็นพฤติกรรมของประชาชนในประเทศตะวันตกและของคนไทย ตั้งแต่ปี 2529 ย้อนลงไป ส่วนกลุ่มหลัง เป็นพฤติกรรมของคนไทยในการเลือกตั้งทั่วไป 2 ครั้งที่ผ่านมา คือ พ.ศ. 2522 และ 2526 และเป็นผลการวิจัยของบุคคลกลุ่มเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงผลการวิจัยที่ยอมรับกันโดยทั่วไปและมีมานาน ประกอบ เป็นผลที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกประเทศ รวมทั้งผลการวิจัยของกลุ่มหลังยังไม่มีผลการวิจัยที่สนับสนุนตามมา ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยโดยยึดถือผลการวิจัยของกลุ่มแรก ไว้เป็นแนวทาง ส่วนผลการวิจัยของกลุ่มหลังก็ได้อาศัยเป็นทิศทางประกอบการดำเนินการเช่นเดียวกัน

¹ สุจิต บุญยงการ และ พรศักดิ์ ม่องแผ้ว, พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของไทย, หน้า 225.

² สุจิต บุญยงการ และ พรศักดิ์ ม่องแผ้ว, "50 ปีของการเลือกตั้ง", สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ (ฉบับพิเศษครบรอบ 30 ปี, วันอาทิตย์ที่ 4 กันยายน 2526), หน้า 85-98.

³ รัตนาภรณ์ มหาศรานนท์, มโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

2. ความสำนึกเชิงเหตุผลของบุคคลเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียง

เลือกตั้ง

ทฤษฎีนี้เรียกว่า "ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล" (consciously rational theories) ซึ่งเน้นที่ปฏิภริยาของความคิดพิจารณาของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการบริหารงานเลือกตั้ง นโยบายของพรรค และสภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้ง งานที่สำคัญในด้านนี้ ได้แก่ An Economic Theory of Democracy ของ Anthony Downs¹ และเรื่อง The Responsible Electorate ของ V.O. Key²

การศึกษาวิจัยนี้ได้ให้ความสำคัญกับอิทธิพลของพรรคหรือกลุ่มการเมืองและตัวผู้สมัคร ซึ่งจะมีบทบาทต่อทัศนคติของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งว่าจะเลือกผู้สมัครกลุ่มใดหรือผู้สมัครคนใด ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น การวิจัยของ ดร.สุจิต บุญบงการ และ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว พบว่า ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงไปเลือกตั้งโดยอาศัยนโยบายของพรรคมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ³

สำหรับการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งถือว่าส่วนใหญ่เป็นท้องถิ่นที่เจริญ เมื่อคราวเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2510 และ วันที่ 14 ธันวาคม 2517 พบว่า

1. การตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการดำเนินการใช้สิทธิของประชาชน จะมากขึ้นหรือน้อยลงนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการบริหารงานเลือกตั้งความเชื่อของประชาชนว่าจะได้รับความสะดวก และความสะดวกที่ประชาชนได้รับจริง เช่น ขนาดของหน่วยเลือกตั้ง อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ สถานที่และคูหาลงคะแนน เป็นต้น⁴

¹ Anthony Downs, An Economic Theory of Democracy (New York : Harper, 1957).

² V.O. Key, Jr., The Responsible Electorate : Rationality in Presidential Voting (Cambridge : Harvard University Press, 1966).

³ สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของไทย. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 158.

⁴ ปฐม มณีโรจน์, การบริหารงานเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนนทบุรี เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2510 (วิทยานิพนธ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์, 2511) หน้า 185.

2. การตัดสินใจของทั้งผู้ใช้สิทธิและผู้ไม่ใช้สิทธิ เลือกตั้ง มีลักษณะของการใช้เหตุผลตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่น้อยมาก¹

3. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยยึดถือตัวของผู้สมัครมากกว่าพิจารณาผู้สมัครเป็นทีม แต่ระดับการศึกษา อายุ และประเภทของอาชีพไม่มีผลกระทบต่อ การพิจารณาออกเสียงลงคะแนน²

3. ปัจจัยแวดล้อมที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง

ปัจจัยแวดล้อมที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง เช่น นโยบายทางการเมือง การแข่งขันทางการเมือง สถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศ จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ความนิยมกลุ่มการเมืองหรือ เฉพาะตัวผู้สมัคร เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะผันแปรไปในแต่ละช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง หรือเป็นพลังที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัย (short - term forces) ที่สามารถทำให้ผลการลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง เบี่ยงเบนไปจากภาวะปกติได้ ทัลคอตท์ พาร์สัน ได้ศึกษาผลงานเรื่อง Voting ของ เบอเรลสัน พบว่าการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับกรอบความคิดของ "ทฤษฎีระบบ" (system theories)³ นอกจากนี้ในผลงานอื่น ๆ ก็ได้มีการนำทฤษฎีระบบ เข้าไปใช้ในการศึกษาพฤติกรรมลงคะแนนเสียง เลือกตั้งบ้าง เหมือนกัน แต่ไม่ได้เจาะจงอย่างชัดแจ้งว่าดำเนินการวิจัยไปตามกรอบของทฤษฎีระบบโดยตรง

ศูนย์วิทยพัทยาการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, พฤติกรรมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ.2510 ศึกษาจากกรณีของเทศบาลเมืองขอนแก่นและเทศบาลเมืองมหาสารคาม (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2516), หน้า 207.

² กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล 14 ธันวาคม 2517 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2518), หน้า 15-16.

³ Eugene Burdick and Arthur J. Brodbeck (eds.), American Voting Behavior (New York : Free Press, 1959).

4. สาเหตุที่ประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแตกต่างกัน

ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2 ประการ คือ

4.1 ในสหรัฐอเมริกา ทางนักรัฐศาสตร์ได้สรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไว้ว่าในบรรดาผู้ที่ไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งได้แก่ บุคคลที่สนใจติดตามข่าวสารการเมือง¹ ซึ่งย่อมหมายถึงความสนใจทางการเมืองนั่นเอง และจากการวิจัยของสำนักวิจัยสถาบันเดียวกัน²

4.2 การวิจัยของดร.สุจิต บุญยงการ และ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว พบว่าความสนใจทางการเมืองสูง มีแนวโน้มที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองน้อยกว่า³

¹ ดูพฤติกรรมเหล่านี้ใน Sidney Verba and Norman H. Nie, Participation in America : Political Democraecy and Social Equality (New York : Harper & Row, 1974).

² สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, พฤติกรรมในการใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ.2510 ศึกษาจากกรณีของเทศบาลเมืองขอนแก่น และเทศบาลเมืองมหาสารคาม, หน้า 201.

³ ดูใน สุจิต บุญยงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, "50 ปี ของการเลือกตั้ง"

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ได้มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้หลายประการ ทิพาพร พิมพิสุทธ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงการกระทำของบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล การมีส่วนร่วมจะมาจากแต่ละบุคคลโดยตรงต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล เรียกว่า autonomous participation และการมีส่วนร่วมซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายโดยทางอ้อมนอกเหนือจากแต่ละบุคคลโดยตรงซึ่งเรียกว่า mobilized participation¹

Huntington และ Dominguez กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของประชาชนที่ต้องการมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของรัฐบาล โดยที่การกระทำหรือความพยายามนั้น เป็นไปได้ทั้งถูกต้อง และไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ใช้กำลังหรือไม่ใช้สำเร็จหรือล้มเหลว สมัยครหรือไม่สมัยครใจ ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงรวมถึงการเลือกตั้ง การร่วมในการรณรงค์หาเสียง การรวมตัวเพื่อโน้มน้าว หรือกดดันรัฐบาล การประท้วงหรือการใช้กำลังรุนแรง²

¹ ทิพาพร พิมพิสุทธ์, พัฒนาทางการเมือง (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521), หน้า 104-105.

² Samuel Huntington and Jorge I. Dominguez, "Political Development" in Macropolitical Theory Handbook of Political Science. Vol. 5 eds. Fred Greentein and Nelson Polsby (Reading, Mass : Addison Wesley, 1975), p.33. อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ, "การมีส่วนร่วมทางการเมือง กับเสถียรภาพทางการเมืองไทย", ใน การพัฒนาประเทศ จรูญ สุภาพ, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 42.

รูปปิรามิด ส่วนยอดคือ กลุ่มที่ทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติและบริหาร ส่วนกลางคือ กลุ่มที่มีความสนใจทางการเมืองสูงกว่าประชาชนทั่ว ๆ ไป เป็นพวกที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ พยายามแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ให้รัฐบาลรับฟังและนำไปปฏิบัติ และส่วนฐานของสามเหลี่ยม คือ ประชาชนส่วนใหญ่และเป็นส่วนที่ได้รับความสนใจ และมีการศึกษาวิจัยมากที่สุด¹ จากผลการศึกษาดังกล่าวเราอาจวาดภาพได้ว่า ไม่เฉพาะแต่สังคมอเมริกันเท่านั้นที่มีลักษณะเช่นนี้ แต่ในทุกกระบวนการเมืองประชาชนจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่ต่างกัน และประชาชนที่ให้ความสนใจและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจังจะมีจำนวนน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกระดมกับความสำนึกของตนเอง

Huntington และ Nelson ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ 4 ประการ คือ² ประการแรก ความแตกต่างระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกระดมและด้วยความสำนึกของตนเองนั้น เป็นการแบ่งแยกได้ชัดเจนในหลักการมากกว่าความเป็นจริง เป็นการยากที่จะชี้ชัดลงไปได้ว่ากิจกรรมใด เป็นกิจกรรมที่ถูกระดมและกิจกรรมใด เป็นไปด้วยความสำนึกของตนเองเท่านั้น ไม่มีการถูกระดมเข้ามาปะปนเลย การกำหนดความหมายของทั้งสองกรณีดังกล่าวจึงค่อนข้างจะเป็นไปตามอำเภอใจ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมซึ่งแสดงออกโดยความช่วยเหลือของรัฐบาล เป็นระดมหรือไม่ ขณะเดียวกันกิจกรรมซึ่งแสดงออกโดยตรงสนับสนุนของพรรคการเมืองหรือองค์กรทางการเมืองฝ่ายค้าน เป็นการมีส่วนร่วมด้วยความสำนึกของตนเองหรือไม่ เป็นต้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกระดมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสำนึกของตนเองจึงไม่สามารถแบ่งแยกออกเป็นสองส่วนได้อย่างชัดเจน และเป็นหน้าที่ที่ผู้จะทำการวิจัยจะกำหนดให้เหมาะสมกับกรณีเป็นคราว ๆ ไป

¹Paul F. Lazarsfeld, "Political Behavior and Public Opinion" in *The Behavioral Sciences Today*, ed. Bernard Berelson (New York : Harper and Row Publishers. Inc., 1964, pp.176-197. อ่างใน วิชาธรรมศาสตร์ ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา, "ทัศนคติทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจและความสนใจในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร วันที่ 4 เมษายน 2519", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 14.

²Samuel P. Huntington and Joan M. Nelson, No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries (Cambridge : Harvard University Press, 1976), pp.8-10.

Myron Weiner ได้สำรวจและรวบรวมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้¹

1. การกระทำที่สนับสนุนหรือเรียกร้องต่อคณะผู้ปกครองประเทศ
2. ความพยายามที่สำเร็จผลในการใช้อิทธิพลต่อการปฏิบัติของรัฐบาล หรือการเลือกผู้นำ
3. การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย และได้รับการรับรองว่าถูกต้อง (legitimate)
4. การกระทำที่มีตัวแทน (representation)
5. มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปเกี่ยวข้อง
6. การกระทำที่ต่อเนื่องและมีพลังผลักดันที่อาจเป็นการจัดการอย่างเป็นสถาบัน (institutionalised) หรือ เป็นการกระทำที่มีผลรุนแรงในทันทีทันใด เช่น การก่อการจลาจล
7. การกระทำที่มุ่งต่อการเลือกตั้งผู้นำทางการเมือง มุ่งที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ หรือพยายามที่จะมีอิทธิพลต่อการบริหารราชการ
8. การกระทำที่มีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติ (national politics) เท่านั้น
9. การกระทำที่เป็นการกระทำทางการเมือง (a political act)
10. การวางเฉยโดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว (alienation) เพราะรู้สึกว่าจะไม่เกิดผลอะไรขึ้น

โดยสรุปการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเข้าไปร่วมมีส่วนในการตัดสินใจทางการเมือง ไม่ว่าจะ เป็นการออกเสียงเลือกตั้ง การบิบบังคับ การชักจูงอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตาม และการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนี้ Gabriel A. Almond เรียกว่าเป็น "ส่วนที่ใส่เข้าไป" (input) ซึ่งถ้าส่วนที่ใส่เข้าไปดีก็อาจคาดได้ว่า "ส่วนที่ออกมา" (output) น่าจะเป็น

¹Myron Weiner, Crises and Sequences in Political Development (Princeton, New Jersey : Princeton University Press, 1971), pp.161-163.

ผลดีด้วย เช่น ในการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนส่วนใหญ่เลือกหรือออกเสียงเลือกตั้ง ให้แก่
พรรคการเมืองหนึ่ง เพื่อหวังจะให้พรรคการเมืองนั้นปฏิบัติตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ ผลปรากฏว่า
พรรคการเมืองนั้นได้จัดตั้งเป็นรัฐบาล และได้ดำเนินการตามนโยบายที่ได้แถลงไว้¹

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการ
ปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะประชาชนจะเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานของ
รัฐบาล ให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน ถึงแม้ว่าการเมืองจะเป็นสิ่งกระทบโดยตรง
ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน แต่จากข้อเท็จจริงปรากฏว่าประชาชนจำนวนไม่มากนักที่
ให้ความสนใจ และเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง พิจารณาอย่างง่ายที่สุดก็คือ การออกเสียงเลือกตั้ง
ซึ่งเป็นการแสดงออกในขั้นต้น ได้มีการศึกษาถึงสภาพการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
และสรุปผลออกมาในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน คือ ประชาชนที่เห็นความสำคัญ และเข้ามีส่วนร่วมทาง
การเมืองอย่างแข็งขันนั้นมีจำนวนน้อยที่สุด และประชาชนส่วนใหญ่มักจะละเลยไม่เห็นความสำคัญ
แม้แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะ
ทางด้านการศึกษาในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนที่ให้ความสนใจต่อการเมืองอย่างแท้จริง
ก็ยังมีจำนวนไม่มากนัก V.O. Key ได้สรุปผลการศึกษาค่าเลือกตั้งของชาวอเมริกัน
โดยแบ่งคนออกเป็นชั้น ๆ ในลักษณะเหมือนขนมชั้น พบว่าชั้นแรกจะเป็นขนาดบางมาก คือ
เป็นพวกที่มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน ชั้นที่สองหนามากขึ้นเป็นพวกที่เข้ามีส่วนร่วมทาง
การเมืองพอประมาณ เช่น ช่วยในการหาเสียง หรือพูดคุยการเมืองอยู่เสมอ และชั้นสุดท้ายมี
จำนวนมากที่สุดและไม่ค่อยสนใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง² และ Lazarsfeld ก็ได้แบ่ง
ระดับของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอเมริกันไว้เป็น 3 ระดับ โดยแสดงเป็น

¹Gabriel A. Almond, "A Functional Approach to Comparative Politics" in The Politics of the Developing Areas, eds. Gabriel A. Almond and James S. Coleman (New Jersey : Princeton University Press, 1960), pp. 17-18. อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ รัฐจร, "ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2522) หน้า 80.

²V.O. Key, Jr., Public Opinion and American Democracy (New York : Knopf, 1961), p.184. อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, "กรอบการมองพฤติกรรมทางการเมือง", หน้า 84-85.

ประการที่สอง ในทางปฏิบัติ ระบบการเมืองหนึ่ง ๆ จะมีทั้งการมีส่วนร่วมโดย
 ภูกระดุมและด้วยความสำนึกของตนเองผสมกันอยู่ ลักษณะอย่างนี้จะมีความแตกต่างกันไม่ใช่
 เฉพาะการกระทำของบุคคลเท่านั้น แต่จะแตกต่างกันตามระดับของระบบการเมือง
 (the level of political systems) ด้วย ระดับการมีส่วนร่วมด้วยความสำนึก
 ของตนเองในระบบการเมืองประชาธิปไตยจะมีมากกว่าในระบบเผด็จการหรือระบบเผด็จการ
 ควบคุมเบ็ดเสร็จ (authoritarian or totalitarian systems) แต่การจะทึกทักเอา
 ว่าการมีส่วนร่วมด้วยความสำนึกของตนเองจะมีเฉพาะในระบบประชาธิปไตย เป็นความเข้าใจ
 ที่ผิด เพราะว่าในระบบเผด็จการหรือเผด็จการควบคุมเบ็ดเสร็จก็มีการมีส่วนร่วมด้วยความ
 สำนึกของตนเองเช่นเดียวกัน กล่าวคือ แม้ว่าจะไม่มีการเลือกตั้ง หรือการรณรงค์หาเสียง
 เลือกตั้ง แต่ระบบเผด็จการที่มีกิจกรรมด้านอื่น เช่น การติดต่อนักการเมือง (lobbying)
 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่บ้านเมือง กิจกรรมการร่วมในองค์กรต่าง ๆ และการใช้ความรุนแรง
 ในกรณีต่าง ๆ เป็นต้น

ประการที่สาม ถ้าพิจารณาในรายละเอียด จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมโดยภูกระดุม
 และด้วยความสำนึกของตนเองนั้นถ่ายโอนไปมาหากันได้ พฤติกรรมซึ่งโดยเริ่มต้นเป็นแบบ
 การมีส่วนร่วมโดยภูกระดุม อาจกลายเป็นการมีส่วนร่วมแบบด้วยความสำนึกของตนเองก็ได้
 เป็นต้นว่า กลุ่มลูกจ้างของโรงงานในตอนแรกอาจไปออกเสียงเลือกตั้งเพราะการชักชวน
 แต่ต่อมาอาจมีความสำนึกถึงพรรคการเมืองที่ดีที่สุดเพื่อชนชั้นของเขาและเพื่อชาติก็ได้ เช่น
 เดียวกัน พวกที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในระบบเผด็จการในระยะเริ่มแรกอาจกระทำไป
 เพราะความกลัวหรือถูกกดดันจากภายนอก แต่ต่อมาอาจกระทำเพื่อมีความสำนึกกว่า เป็นหน้าที่
 ของพลเมือง (civic duty) เพื่อสนับสนุนระบบและผู้นำของระบบ เป็นต้น

ในทางตรงกันข้าม ผู้ซึ่งมีส่วนร่วมในระยะเริ่มแรกเป็นไปด้วยความสำนึกของตนเอง
 อาจกลายเป็นผู้มีส่วนร่วมโดยภูกระดุมได้ เนื่องจากอิทธิพลขององค์กรบางองค์กร หรือโดย
 เพื่อนบ้าน เป็นต้น

ประการที่สี่ ผลอันเกิดจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภูกระดุมกับการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองด้วยความสำนึกของตนเองก่อให้เกิดผลคล้าย ๆ กัน เพราะฉะนั้นทั้งการร่วมทาง
 เมืองโดยภูกระดุมหรือด้วยความสำนึกของตนเอง ต่างก็สามารถก่อให้เกิดผลต่อระบบ
 เมืองและผู้นำทางการเมือง เช่น เดียวกัน

Huntington และ Nelson ได้พยายามชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดย
 ถูกระดม (mobilized participation) หมายถึงการกระทำซึ่งได้รับการจูงใจให้มีอิทธิพลต่อรัฐบาล
 โดยปราศจากการสนใจส่วนตัว หรือไม่จำเป็นจะต้องรู้เรื่องการมีอิทธิพลต่อรัฐบาล แต่พวกเขา
 กระทำเนื่องจากได้รับคำแนะนำหรือถูกจูงใจ โดยความเคารพ ความรัก ความยินยอม หรือ
 ความกลัวผู้นำ หรือโดยต้องการประโยชน์จากผู้นำซึ่งเขาคิดว่าจะให้เขา¹

ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสำนึกของตนเอง (autonomous
 participation) นั้น Huntington และ Nelson ได้ให้ความหมายว่า เป็นการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองที่กิจกรรมถูกกำหนดขึ้นโดยตัวของผูกระทำเอง เพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของ
 รัฐบาลและรวมถึงความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง²

Nie และ Verba ได้กล่าวว่า การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นการกระทำ
 ที่ง่าย และต้องการการจูงใจเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในบางกรณีประชาชนอาจจะไปใช้สิทธิออก
 เสียงเลือกตั้งเนื่องมาจากพื้นฐานของแรงจูงใจมาจากภายในตัวเขาเอง (their own
 internalized motivation) แต่ในบางกรณีการเข้าร่วมทางการเมืองโดยการไปใช้สิทธิ
 ออกเสียงเลือกตั้งนั้นอาจเนื่องมาจากการถูกระดม (mobilized) ให้กระทำอย่างนั้นก็ได้³

¹Ibid., pp.125-126.

²Ibid., pp.6-9.

³Norman H. Nie and Sidney Verba, "Political Participation",
 in Nongovernmental Politics, Handbook of Political Science Vol. 4
 Fred I Greenstein and Nelson W. Polsby (Readings, Massachusetts :
 Addison-Wesley Publishing Company, 1975), p. 16.

ความรู้ทางการเมือง

ปัญหาที่พบอยู่เสมออย่างหนึ่งสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา ก็คือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง พิจารณาได้ว่ามีสาเหตุสำคัญ ๆ อยู่หลายประการ เช่น สถาบันทางการเมืองอันได้แก่พรรคการเมืองและผู้แทนราษฎรไม่ได้ทำหน้าที่ในการสร้างทัศนคติสร้างความเข้าใจทางการเมือง และความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนโดยอย่างแท้จริง¹

Milbrath กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในเขตเมืองจะรับสิ่งกระตุ้นทางการเมืองมากกว่าในชนบท ตลอดจนผู้ซึ่งมีการศึกษาสูงกว่าจะรับสิ่งกระตุ้นทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำกว่า ชนชั้นกลางได้รับสิ่งกระตุ้นทางการเมืองมากกว่าชนชั้นผู้ใช้แรงงาน เพศชายรับสิ่งกระตุ้นทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง สิ่งกระตุ้นทางการเมืองเหล่านี้อาจจะมาจากสื่อมวลชน การรณรงค์หาเสียง การประชุม หรือการสนทนาเป็นส่วนตัวก็ได้ และผู้ได้รับสิ่งกระตุ้นทางการเมืองมากกว่าย่อมจะทำให้มีความสนใจทางการเมือง และมีความรู้ข่าวสารการเมืองมากกว่าด้วย²

นอกจากเหตุผลดังกล่าวนี้ โรงเรียนของชาวชนบทแทบทั้งหมดจำกัดอยู่ระหว่าง ป.4-ป.7 ซึ่งอนุมานได้ว่าฐานของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองยังคงแคบและน้อยมากตามการจัดหลักสูตร³ การวิจัยในเขตกรุงเทพมหานครว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจทาง

¹ คณะอาจารย์ผู้ทำการวิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รายงานผลการวิจัย เรื่องลักษณะบางประการของสถาบันสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย (กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2515), หน้า 159.

² Lester W. Milbrath, Political Participation : How and Why Do People Get Involved in Politics. (Chicago : Rand McNally & Company, 1965), pp.39-47.

³ คณะอาจารย์ผู้ทำการวิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, รายงานผลการวิจัย เรื่องลักษณะบางประการของสถาบันสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย, หน้า 21.

การเมืองในระดับปานกลางถึงดี¹ แต่การวิจัยในต่างจังหวัด (ชลบุรี) พบว่าประชาชนไม่เข้าใจการเมืองในระดับชาติมีมากถึงร้อยละ 50² ในอีกแง่มุมหนึ่งทั้งการวิจัยในต่างประเทศและในประเทศไทย พบว่า ถิ่นที่อยู่อาศัยระดับการศึกษา เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์กับความรู้อำนาจทางการเมืองของประชาชน³

จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปเป็นข้อยุติเบื้องต้นได้ว่า คนไทยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบท เป็นผู้มีการศึกษาน้อย และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ คงจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองน้อย

¹วิภากรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา, "การศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมือง ความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร วันที่ 4 เมษายน 2519" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522); บทคัดย่อ.

²ชัยวัฒน์ รัชชจร, "ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี ประเทศไทย" หน้า 149.

³ไพรดดู Milbrath, Political Participation : How and Why Do People Get Involved in Politics, pp. 39-47; วิภากรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา, "การศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมือง ความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานครวันที่ 4 เมษายน 2519" บทคัดย่อ.

จากกรอบแนวความคิด และทฤษฎีที่กล่าวมาแล้ว รวมทั้งสรุปรายงานผลการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์เลือกตั้งที่ได้นำเสนอประกอบกัน จะเห็นได้ว่าการศึกษเกี่ยวกับ พฤติกรรมการณ์เลือกตั้ง เป็นเรื่องที่น่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ เกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เลือกตั้งของคนไทย ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นยังมีอยู่น้อยมาก อีกทั้งผลการศึกษาที่ผ่านมาโดยอาศัยกรอบทฤษฎีที่ใกล้เคียงกัน ปรากฏผลการศึกษาไปในลักษณะ ที่แตกต่างกัน และการศึกษาพฤติกรรมการณ์เลือกตั้งส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมการณ์เลือกตั้ง ในระดับประเทศมากกว่าระดับท้องถิ่น ซึ่งมีนักวิชาการบางท่าน เรียกรวมการเลือกตั้งให้เข้าใจ ง่าย ๆ เสียใหม่ว่า เป็น "การบ้าน"¹ ทั้งนี้โดยมีจุดประสงค์ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง การเมืองในระดับท้องถิ่น และการเมืองในระดับชาติ เป็นสำคัญ แต่โดยที่เราเลือกตั้งในระดับ ท้องถิ่น มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนมาประชุมร่วมกันเพื่อวางนโยบายในอันที่ จะสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น และทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งพฤติกรรมการณ์ เลือกตั้งระดับท้องถิ่นนับว่าเป็นรากฐานสำคัญยิ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในระดับประเทศต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของเมืองพัทยา ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครอง ท้องถิ่นแบบใหม่ที่เพิ่งทดลองใช้เป็นที่แรกของประเทศไทย โดยใช้ "ระบบผู้จัดการ" แทนที่ จะใช้แบบ "คณะเทศมนตรีและสภา" เช่นเดียวกับเทศบาลต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบคณะเทศมนตรี และสภานี้ เป็นรูปแบบเดียวกับรูปแบบการปกครองของรัฐบาลในระบบรัฐสภา เชื่อกันว่ารูปแบบ เทศบาลจะเป็นทางหนึ่งที่ฝึกสอนประชาธิปไตยหรือการพัฒนาทางการเมืองให้กับประชาชนที่จะ มีประสบการณ์หรือความเข้าใจในการเรียนรู้ทางการเมือง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และในประการสำคัญคือ ประชาชนโดยการเลือกตั้งสามารถเข้าไปเป็นผู้บริหาร แต่สำหรับ ระบบผู้จัดการกับการปกครองเมืองพัทยา ประชาชนหรือชาวเมืองพัทยาโดยการเลือกตั้งไม่ สามารถเข้าไปเป็นผู้บริหาร ซึ่งแตกต่างไปจากระบบการเมืองการปกครองของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงได้อาศัยกรอบทฤษฎีและรายงานผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไว้มาเป็นกรอบในการศึกษา เพื่อสามารถทราบถึงพฤติกรรมการณ์เลือกตั้งและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผ่านมาของชาวเมือง

¹ ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การเมืองในท้องถิ่น, รวมบทความกรมการปกครอง,

พืทษาว่าจะมีส่วนคล้ายคลึงหรือมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากผลการศึกษาการ เมืองระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่นรูปอื่น หรือไม้อย่างไร สำหรับรูปแบบการปกครองระบบผู้จัดการของเมืองพืทษา และการเลือกตั้งของเมืองพืทยานั้น จะได้นำเสนอโดยละเอียดในบทต่อไป.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย